

Τίτλος

Αντιλήψεις για το γάμο, οικογενειακές αξίες και ικανοποίηση από την οικογένεια: Μια εμπειρική μελέτη

Συγγραφέας

Βασίλης Γ. Παυλόπουλος

Περίληψη

Οι κοινωνικές αναπαραστάσεις του γάμου και της οικογένειας ενσωματώνουν στερεοτυπικές αντιλήψεις που στη σχετική βιβλιογραφία αναφέρονται ως «μύθοι», δηλ. κοινώς αποδεκτές πεποιθήσεις για τους θεσμούς αυτούς, οι οποίες δεν στηρίζονται σε πραγματικά γεγονότα. Οι μύθοι του γάμου συνήθως αντανakλούν παραδοσιακές οικογενειακές αξίες, έχουν κανονιστικό χαρακτήρα και αναπαράγονται μέσω των φορέων κοινωνικοποίησης. Η πίστη σε μύθους του γάμου συνδέεται ενδεχομένως με μη ρεαλιστικές προσδοκίες από το μέρος των συζύγων, η διάψευση των οποίων επηρεάζει αρνητικά το επίπεδο ικανοποίησής τους και δυσχεραίνει την προσπάθεια για ορθολογική αντιμετώπιση των προβλημάτων που προκύπτουν στο γάμο.

Στόχος της παρούσας έρευνας είναι η εμπειρική μελέτη των μύθων του γάμου στην ελληνική πραγματικότητα, όσον αφορά τόσο το περιεχόμενο όσο και τους παράγοντες που συνδέονται με την ύπαρξή τους. Οι συμμετέχοντες είναι έγγαμα και άγαμα άτομα από διάφορες περιοχές της Ελλάδας. Για τη συλλογή των δεδομένων χρησιμοποιήθηκαν τα εξής μέσα: (α) ένα ερωτηματολόγιο για τους μύθους του γάμου (Larson, 1988), (β) μία κλίμακα παραδοσιακών οικογενειακών αξιών (Γεώργας, 1986. Georgas, 1991), και (γ) μία κλίμακα για την ικανοποίηση από την οικογένεια (Olson, Portner, & Bell, 1991). Η πίστη στους μύθους του γάμου διερευνάται σε συνάρτηση με τις ψυχολογικές μεταβλητές που μετρήθηκαν (οικογενειακές αξίες, ικανοποίηση από την οικογένεια), καθώς και με δημογραφικά χαρακτηριστικά (οικογενειακή κατάσταση, φύλο, επίπεδο εκπαίδευσης). Συζητείται η διασύνδεση των ευρημάτων με τη βιβλιογραφία για το γάμο και την οικογένεια.

Λέξεις-κλειδιά

Μύθοι του γάμου, οικογενειακές αξίες, ικανοποίηση από την οικογένεια

Τύπος εργασίας

Προφορική ανακοίνωση στο πανελλήνιο συνέδριο «Η ελληνική οικογένεια», Οκτώβριος 2002, Αθήνα

**Αντιλήψεις για το γάμο, οικογενειακές αξίες
και ικανοποίηση από την οικογένεια:
Μια εμπειρική μελέτη**

Βασίλης Γ. Παυλόπουλος

Διδάσκων βάσει του Π.Δ. 407/80

Πανεπιστήμιο Κρήτης & Πανεπιστήμιο Αθηνών

Για τη συλλογή των δεδομένων εργάστηκαν εθελοντικά οι παρακάτω φοιτήτριες/ές του Τμήματος Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης:

Αλεξάνδρα Βασιλειάδου Φωτεινή Ποιμενίδη

Μαρία Καραπατσιά Χριστίνα Τζίτζιφα

Αννέτα Κιόση Αγγελική Τσαούση

Χριστίνα Μαστοράκη Γιώργος Τσουβέλας

Γιώτα Παπαναστασίου Μαρία Τσουκανά

Στην ίδια διαδικασία συνέβαλε ο κ. Αλέξανδρος Παντζόπουλος,
Ψυχολόγος, Γραφείο Προληπτικής Ψυχικής Υγιεινής, Πολεμικό Ναυτικό.

Τι είναι οι μύθοι του γάμου;

- Κοινά αποδεκτές πεπιοθήσεις, οι οποίες δεν στηρίζονται σε πραγματικά γεγονότα.
- Έχουν ενσωματωθεί στην κοινωνική αναπαράσταση των θεσμών του γάμου και της οικογένειας.
- Αφορούν προκατασκευασμένες ιδέες και κρίσεις, τις οποίες οι άνθρωποι χρησιμοποιούν για να επικοινωνήσουν.

Γιατί υπάρχουν;

- Το περιεχόμενό τους αντανakλά παραδοσιακές οικογενειακές αξίες.
- Αποτελούν μια νοερή σύλληψη του κοινωνικά επιθυμητού.
- Χρησιμεύουν ως στρατηγικές επίλυσης των αγχογόνων καταστάσεων που ανακύπτουν στο γάμο.
- Αναπαράγονται από τους φορείς κοινωνικοποίησης και τα μέσα μαζικής επικοινωνίας.

Τι συνέπειες έχουν οι μύθοι του γάμου;

Δημιουργούν μη ρεαλιστικές προσδοκίες, η διάψευση των οποίων:

- επηρεάζει αρνητικά το επίπεδο ικανοποίησης των συζύγων,
- δυσχεραίνει την προσπάθεια για ορθολογική αντιμετώπιση των προβλημάτων, και
- συνδέεται με τον αυξανόμενο αριθμό των διαζυγίων.

Στόχοι της έρευνας – Υποθέσεις

- Σε ποιους συγκεκριμένους μύθους του γάμου είναι περισσότερο επιρρεπείς οι Έλληνες;
- Αναμένονται διαφορές μεταξύ έγγαμων και άγαμων ατόμων όσον αφορά τη ροπή προς τους μύθους του γάμου.
- Αναμένονται διαφορές μεταξύ αντρών και γυναικών όσον αφορά τη ροπή προς τους μύθους του γάμου.
- Οι μύθοι του γάμου αναμένεται να σχετίζονται θετικά με την υιοθέτηση παραδοσιακών οικογενειακών αξιών.
- Οι μύθοι του γάμου ενδέχεται να συνδέονται με την υποκειμενική αξιολόγηση της προσωπικής εμπειρίας των ατόμων από τη δική τους οικογένεια.

Κατανομή του δείγματος ως προς την οικογενειακή κατάσταση και το φύλο

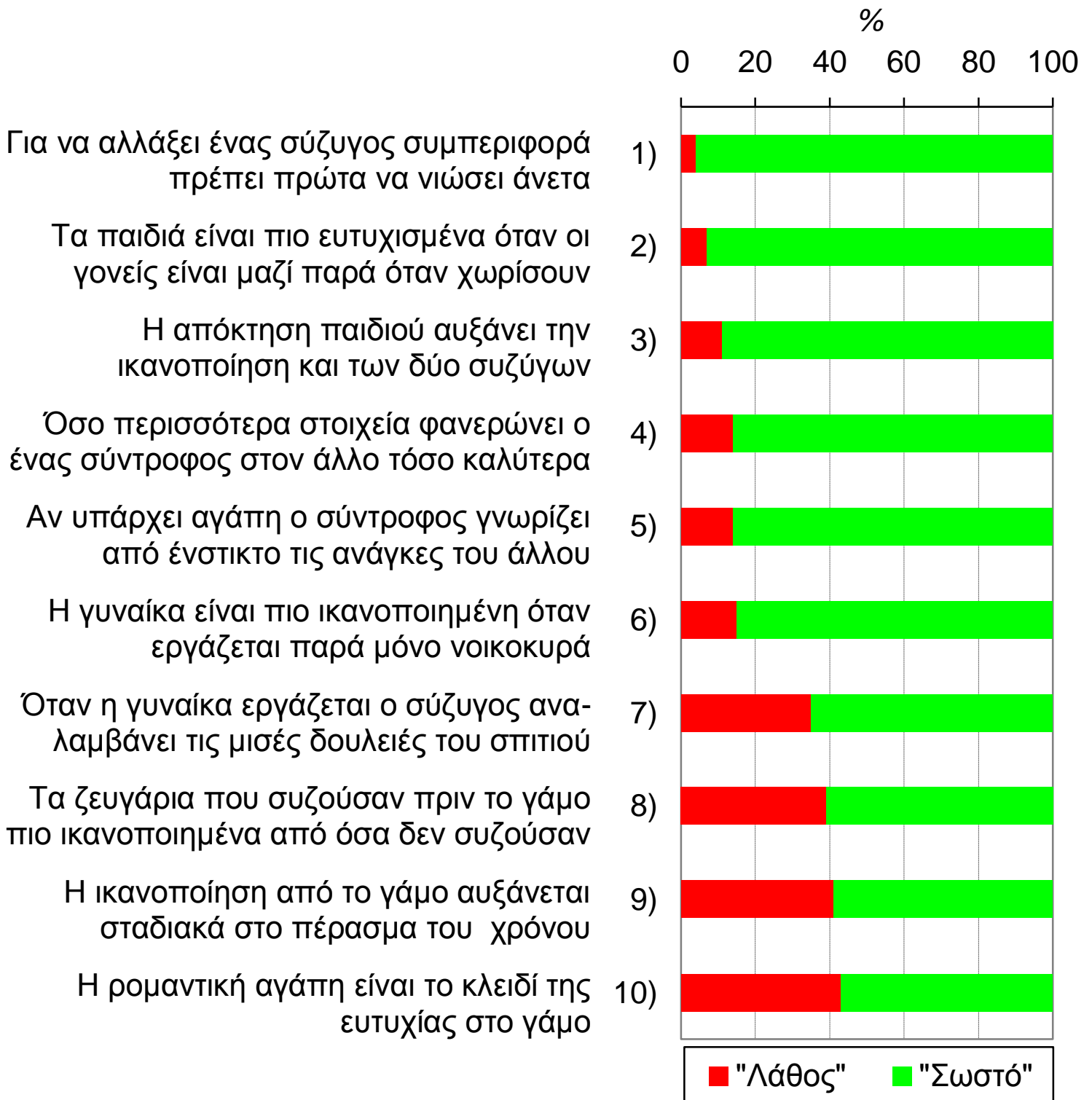
Οικογενειακή κατάσταση	Φύλο					
	Γυναίκες		Άντρες		Σύνολο	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Άγαμοι μόνοι	25	24,0	11	11,7	36	18,2
Άγαμοι με γονείς	17	16,3	41	43,6	58	29,3
Άγαμοι συζούν	3	2,9	2	2,1	5	2,5
Έγγαμοι όχι τέκνα	8	7,7	5	5,3	13	6,6
Έγγαμοι με τέκνα	48	46,2	34	36,2	82	41,4
Διαζευγμένοι	3	2,9	1	1,1	4	2,0
Σύνολο	104	52,5	94	47,5	198	100

Σημείωση. Οι σχετικές συνδυαστικές συχνότητες έχουν υπολογιστεί για το φύλο.

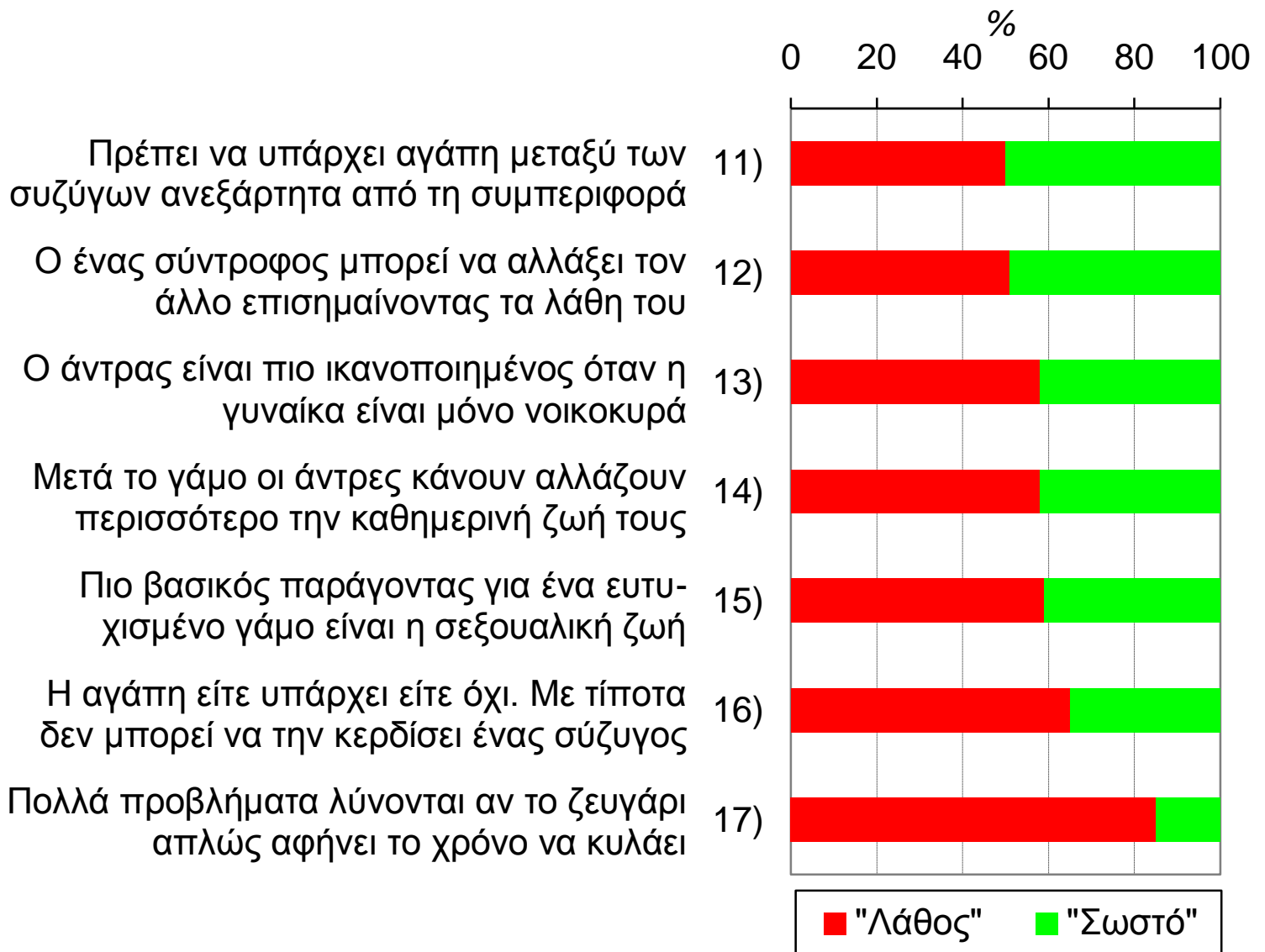
Μέσα συλλογής των δεδομένων

- Ερωτηματολόγιο για τους Μύθους του Γάμου (Larson, 1988)
- Κλίμακα Οικογενειακών Αξιών (Γεώργας, 1986. Georgas, 1991)
- Κλίμακα Ικανοποίησης από την Οικογένεια (Olson et al., 1991)

Κατανομή (%) των αποκρίσεων σε συγκεκριμένους μύθους του γάμου (n = 198)

Κατανομή (%) των αποκρίσεων σε συγκεκριμένους μύθους του γάμου (n = 198)

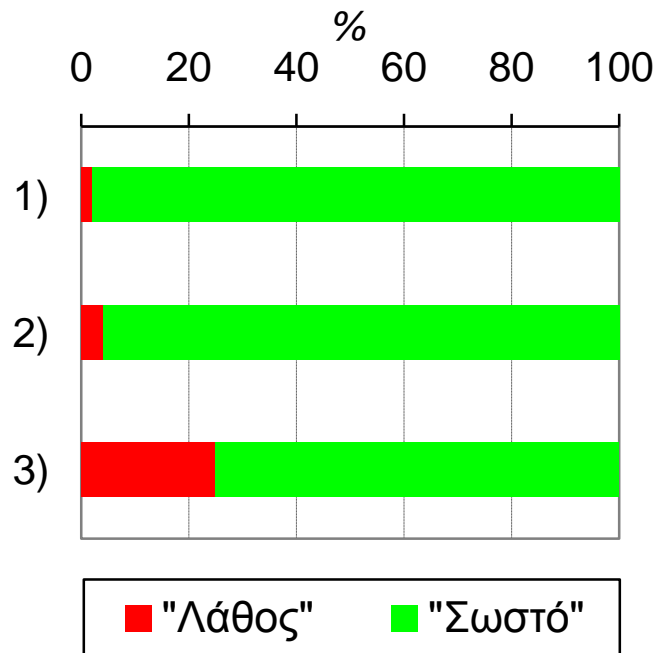

Κατανομή (%) των αποκρίσεων σε συγκεκριμένες αλήθειες του γάμου ($n = 198$)

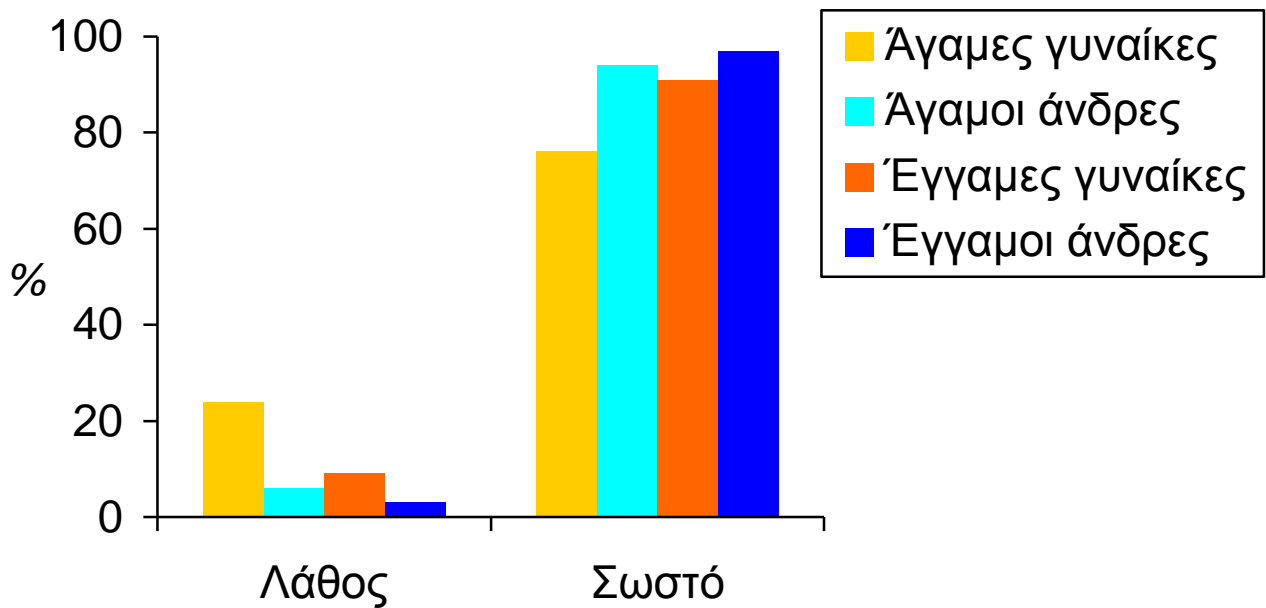
Ο αριθμός των διαζυγίων έχει αυξηθεί από
το 1960 μέχρι τις μέρες μας

Ένα συνηθισμένο πρόβλημα στο γάμο
είναι η κακή επικοινωνία των συζύγων

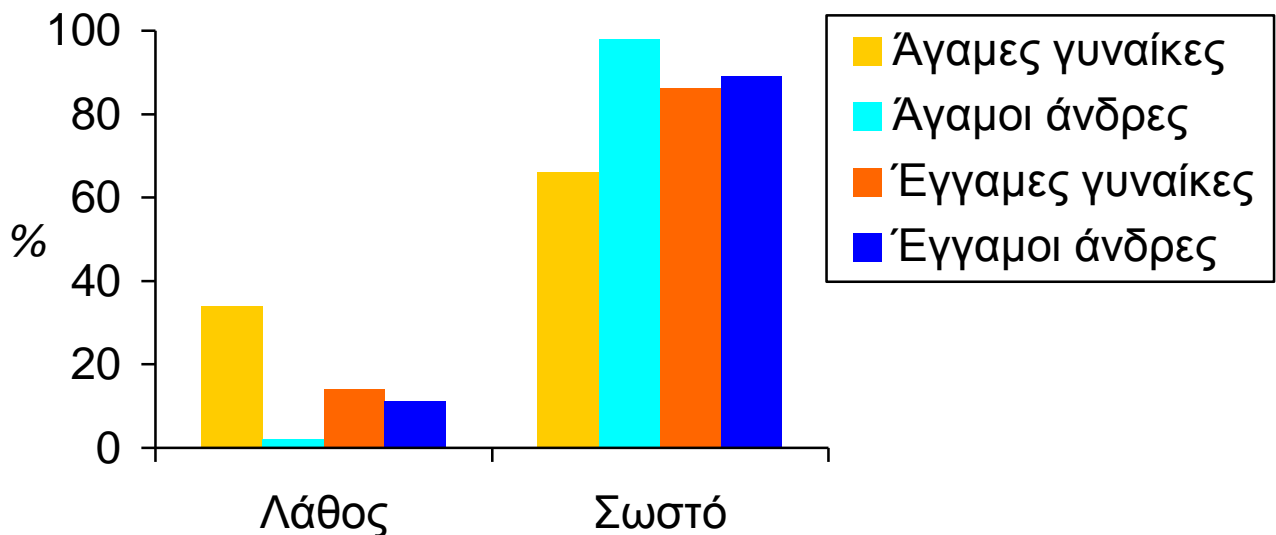
Τα ζευγάρια που παντρεύτηκαν σε μικρή
ηλικία είναι πιο πιθανό να χωρίσουν

Κατανομή (%) των αποκρίσεων σε συγκεκριμένους μύθους του γάμου ως προς την οικογενειακή κατάσταση και το φύλο

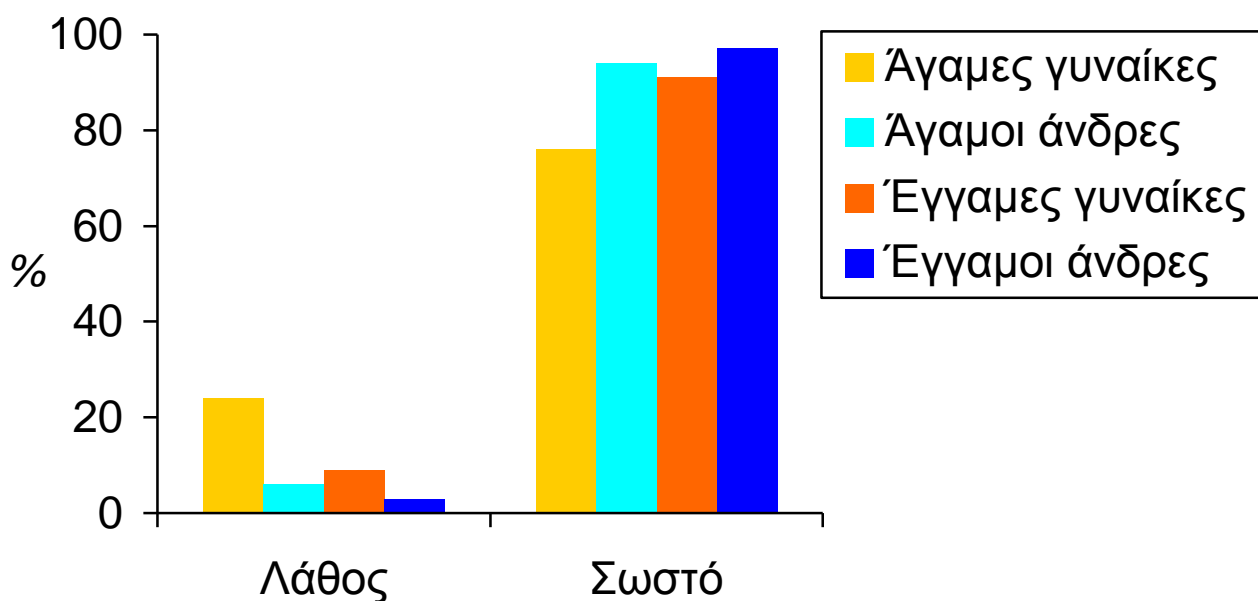

3) Η απόκτηση παιδιού αυξάνει την ικανοποίηση και των δύο συζύγων από το γάμο: $\chi^2(3, n=184)=12,29, p<0,01$.

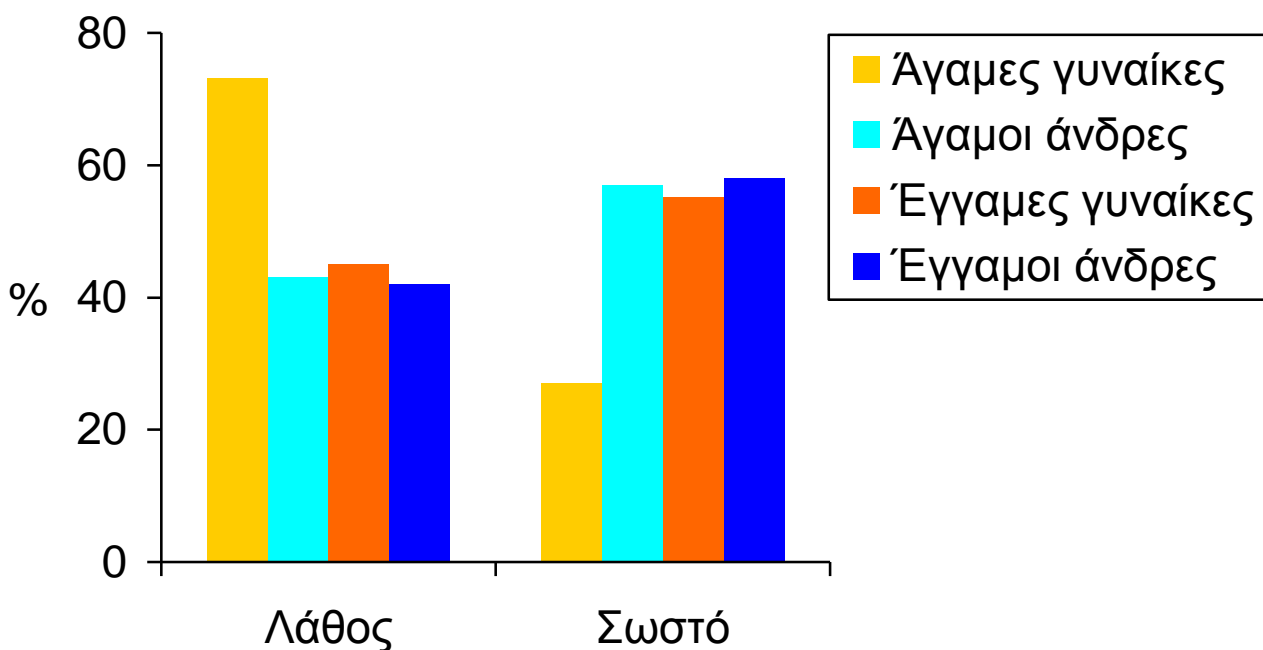

5) Αν υπάρχει αγάπη, ο ένας σύντροφος γνωρίζει από ένστικτο τις ανάγκες και επιθυμίες του άλλου: $\chi^2(3, n=184)=19,28, p<0,001$.

Κατανομή (%) των αποκρίσεων σε συγκεκριμένους μύθους του γάμου ως προς την οικογενειακή κατάσταση και το φύλο

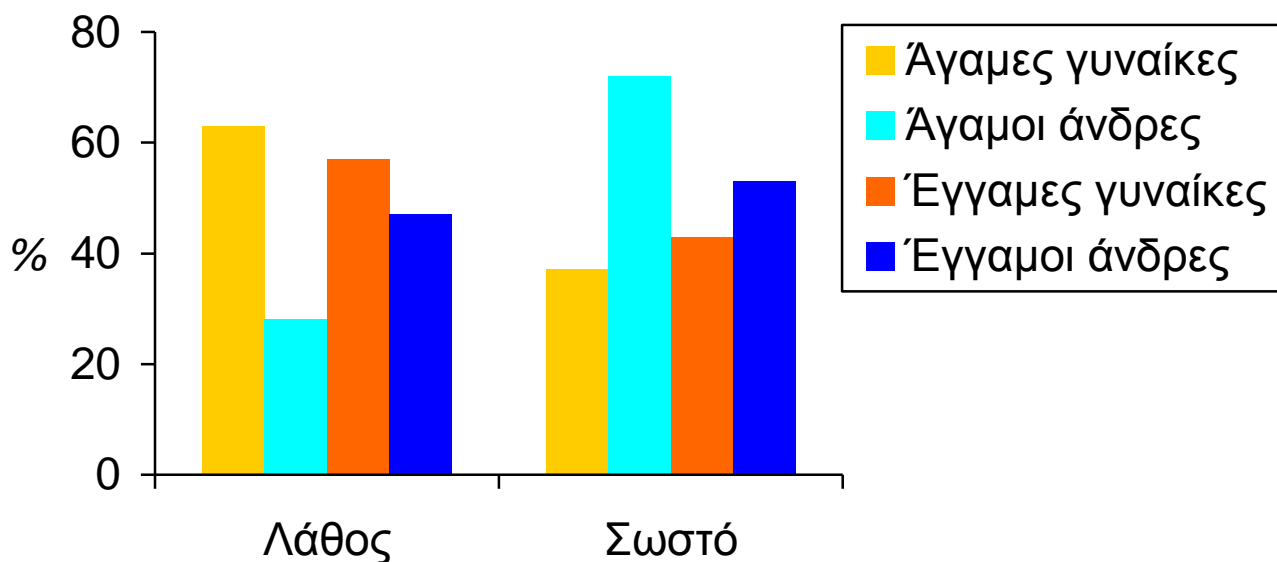

6) Η γυναίκα είναι πιο ευχαριστημένη όταν εργάζεται παρά όταν είναι μόνο νοικοκυρά: $\chi^2(3, n=184)=11,89, p<0,01$.

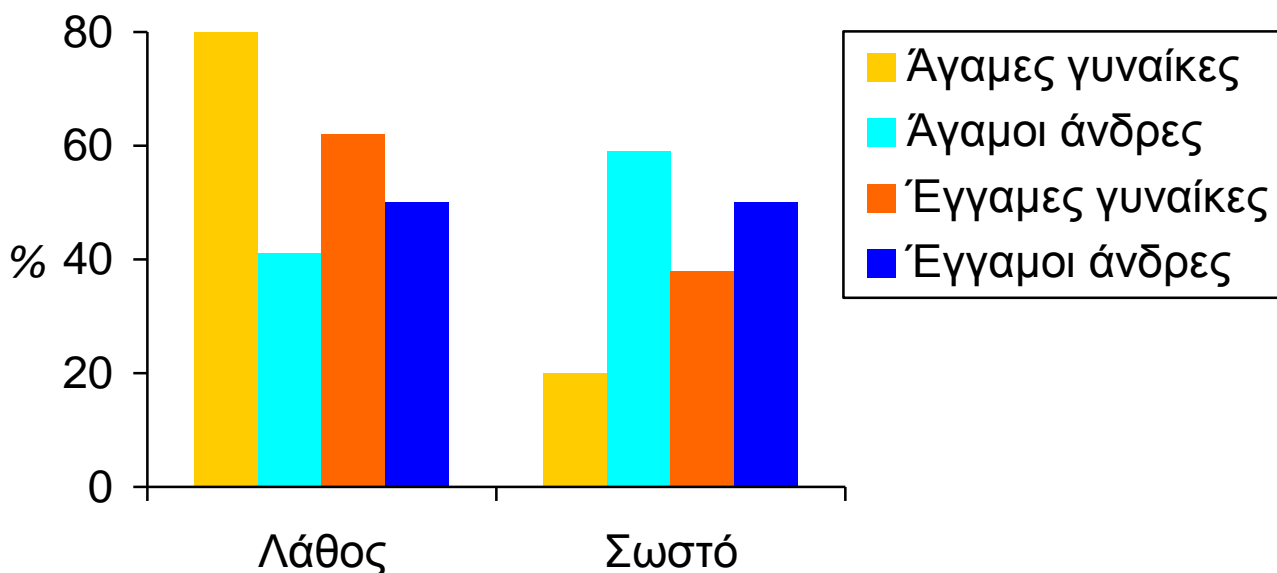

11) Πρέπει να υπάρχει αγάπη μεταξύ των συζύγων πέρα από το πώς συμπεριφέρεται ο ένας στον άλλο: $\chi^2(3, n=184)=11,40, p<0,01$.

Κατανομή (%) των αποκρίσεων σε συγκεκριμένους μύθους του γάμου ως προς την οικογενειακή κατάσταση και το φύλο

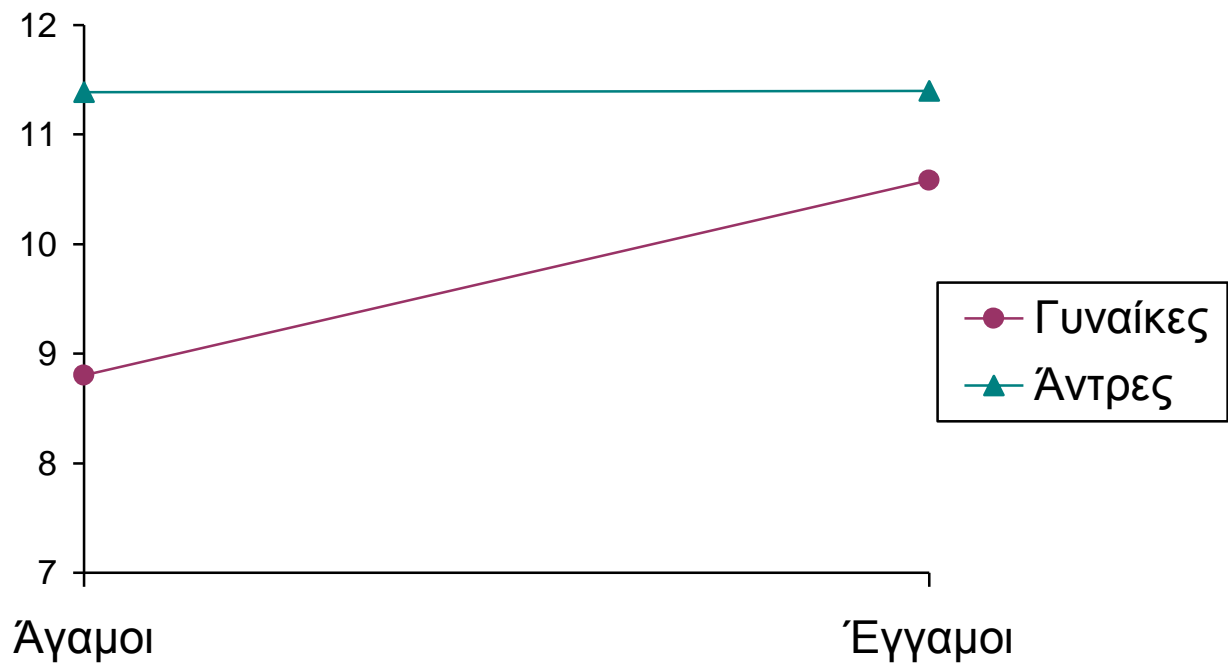

12) Ο ένας σύντροφος μπορεί να αλλάξει τον άλλο επισημαίνοντας τα λάθη και τις αδυναμίες του: $\chi^2(3, n=185)=13,75, p<0,01$.

14) Μετά το γάμο οι άντρες κάνουν περισσότερες αλλαγές στην καθημερινή τους ζωή από ό,τι οι γυναίκες: $\chi^2(3, n=184)=15,93, p<0,001$.

Προσαρμοσμένοι¹ μέσοι όροι της βαθμολογίας στο
Ερωτηματολόγιο για τους Μύθους του Γάμου
ως προς την οικογενειακή κατάσταση
και το φύλο (αλληλεπίδραση)

¹ Οι μέσοι όροι έχουν προσαρμοστεί για την επίδραση της ηλικίας και του επιπέδου εκπαίδευσης.

**Ψυχομετρικά χαρακτηριστικά των παραγόντων
της Κλίμακας Οικογενειακών Αξιών
(Γεώργας, 1986. Georgas, 1991)**

	# προτ.	Alpha	% δσπ.	<i>M</i>	<i>s</i>
Ιεραρχικοί ρόλοι πατέρα και μητέρας	7	0,82	20,6	2,91	1,02
Υποχρεώσεις γονέων προς τα παιδιά	5	0,69	12,6	4,51	0,42
Καθήκοντα παιδιών προς την οικογένεια	6	0,68	10,4	4,44	0,49
Σύνολο	18		43,3		

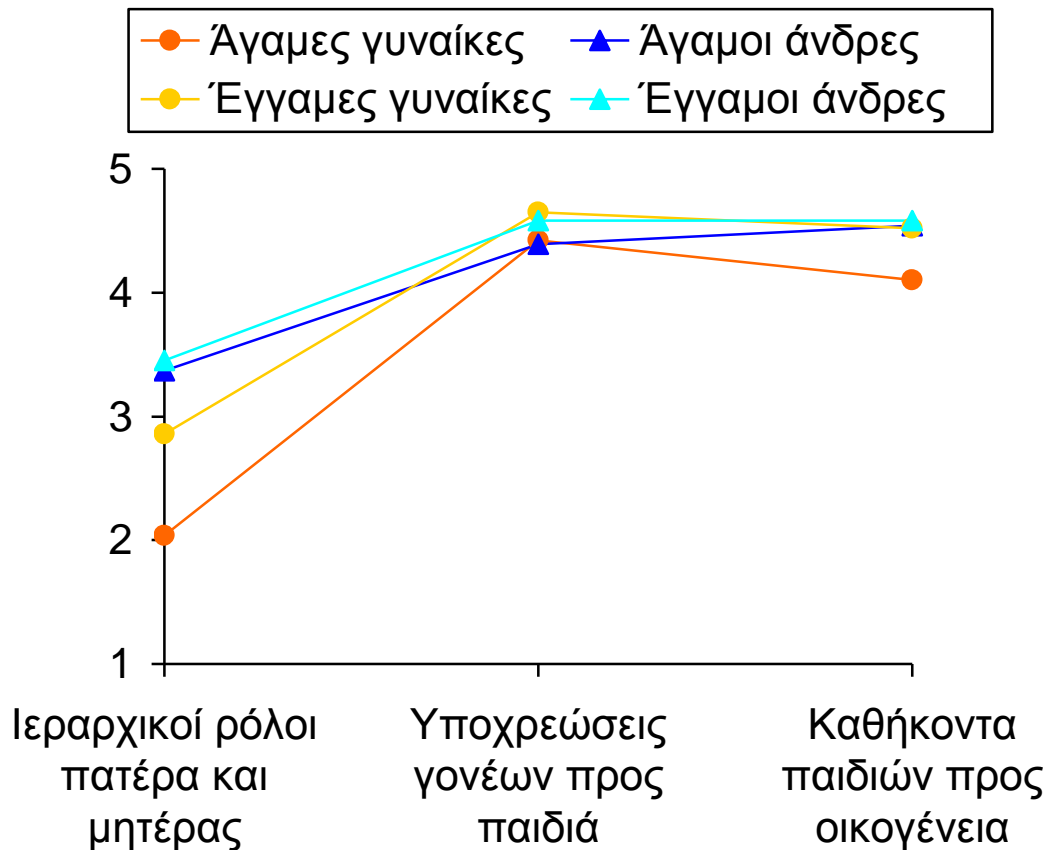
Σημείωση. Η κλίμακα βαθμολόγησης κυμαίνεται από 1=«Διαφωνώ απόλυτα» μέχρι 5=«Συμφωνώ απόλυτα».

**Ψυχομετρικά χαρακτηριστικά των παραγόντων της
Κλίμακας Ικανοποίησης από την Οικογένεια
(Olson, Portner, & Bell, 1991)**

	# προτ.	Alpha	% δσπ.	<i>M</i>	<i>s</i>
Κοινή δράση μελών	4	0,78	19,1	3,65	0,86
Κανόνες, ρόλοι	5	0,72	17,9	3,61	0,73
Προσαρμοστικότητα, επικοινωνία	5	0,78	17,6	3,78	0,73
Σύνολο	14	0,87	54,6	3,68	0,65

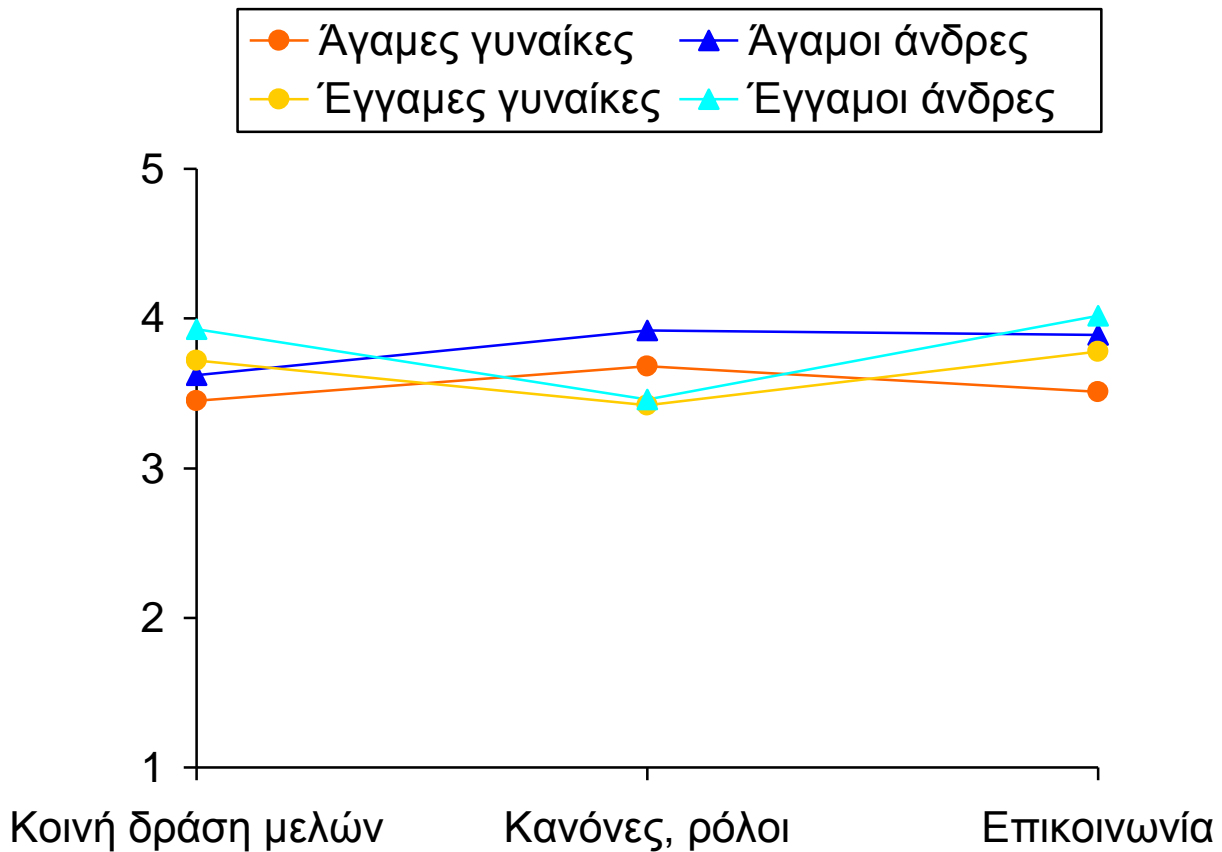
Σημείωση. Η κλίμακα βαθμολόγησης κυμαίνεται από 1=«Καθόλου» μέχρι 5=«Πάρα πολύ».

Προσαρμοσμένοι¹ μέσοι όροι των παραγόντων της Κλίμακας Οικογενειακών Αξιών ως προς την οικογενειακή κατάσταση και το φύλο

¹ Οι μέσοι όροι έχουν προσαρμοστεί για την επίδραση της ηλικίας και του επιπέδου εκπαίδευσης. Η κλίμακα βαθμολόγησης κυμαίνεται από 1=«Διαφωνώ απόλυτα» μέχρι 5=«Συμφωνώ απόλυτα».

Προσαρμοσμένοι¹ μέσοι όροι των παραγόντων της Κλίμακας Ικανοποίησης από την Οικογένεια ως προς την οικογενειακή κατάσταση και το φύλο

¹ Οι μέσοι όροι έχουν προσαρμοστεί για την επίδραση της ηλικίας και του επιπέδου εκπαίδευσης. Η κλίμακα βαθμολόγησης κυμαίνεται από 1=«Καθόλου» μέχρι 5=«Πάρα πολύ».

**Δείκτες συνάφειας και ανάλυση πολλαπλής παλινδρόμησης
των παραγόντων της Κλίμακας Οικογενειακών Αξιών
στη βαθμολογία των Μύθων του Γάμου**

	ΟΑ1	ΟΑ2	ΟΑ3	ΜΓ	B-τιμές
ΟΑ1 -Ιεραρχικοί ρόλοι πατέρα και μητέρας	-				1,04***
ΟΑ2 -Υποχρεώσεις των γονέων προς παιδιά	0,11	-			0,37
ΟΑ3 -Καθήκοντα παιδιών προς την οικογένεια	0,43***	0,33***	-		1,07**
ΜΓ -Βαθμολογία των Μύθων του Γάμου	0,51***	0,18*	0,41***	-	
Multiple $R = 0,58$					
$R^2 = 0,31$					
Adjusted $R^2 = 0,30$					

* $p < 0,05$. ** $p < 0,01$. *** $p < 0,001$.

**Δείκτες συνάφειας και ανάλυση πολλαπλής παλινδρόμησης
των παραγόντων της Κλίμακας Ικανοποίησης από την
Οικογένεια στη βαθμολογία των Μύθων του Γάμου**

	IO1	IO2	IO3	ΜΓ	B-τιμές
IO1 -Κοινή δράση μελών	-				
IO2 -Κανόνες, ρόλοι	0,51***	-			0,33
IO3 -Προσαρμοστικότητα, Επικοινωνία	0,67***	0,51***	-		0,10
ΜΓ -Βαθμολογία των Μύθων του Γάμου	0,26***	0,19**	0,29***	-	0,70*
Multiple $R = 0,30$					
$R^2 = 0,09$					
Adjusted $R^2 = 0,08$					

* $p < 0,05$. ** $p < 0,01$. *** $p < 0,001$.